

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Vår ref.: 15/00047-3

Deres ref.:

Dato: 09.02.2015

Høringssvar - Rapport om finansiering av universiteter og høyskoler

Diakonhjemmet Høgskole (DH) takker for invitasjonen til å levere høringsuttalelse om Ekspertgruppens rapport om nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler.

Innledningsvis vil vi gi vår tilslutning til ekspertgruppens vektlegging av et enkelt og forutsigbart finansieringssystem og at hver institusjon via budsjettvedtak i Stortinget skal gis en samlet institusjonsbasert rammebevilgning. DH støtter også intensjonen om å forskyve finansieringsordningen fra å være kvantitets- til å bli mer kvalitetsorientert.

Felles lov og finansieringssystem

Det er av stor betydning for DH som privat, ideell og non-profit høyskole at Ekspertgruppen legger til grunn at et felles finansieringssystem for private og statlige institusjoner i hovedsak skal videreføres, i tråd med felles lov.

Det er imidlertid fremdeles behov for ytterligere vurderinger av hvordan dagens finansieringssystem virker med tanke på statlige tilskudd til private høyskoler, og hvordan private høyskoler spesielt bør finansieres i framtiden. Det eksisterer ulikheter og skjevheter i finansieringen av statlige og private høyskoler, som ikke kan reduseres til tilsvarende historiske skjevheter i finansieringen av statlige høyskoler. Gitt at Stortingsflertallet har uttrykt at målet om full likebehandling mellom statlige og private høyskoler må følges nøye opp slik at eventuelle negative utslag kan korrigeres, og at det er nødvendig å gjøre endringer i finansieringen knyttet til manglende tilskudd til infrastruktur for private høyskoler, mener DH at det må være på sin plass at departementet vurderer nærmere på hvilken måte finansieringssystemet skal innrettes med tanke på tilskudd til private høyskoler og hvilke føringer som skal gjelde for fordeling og prioritering.

Betydningen av institusjonsakkreditering

DH støtter her Nettverk for private høgskolers forslag om at en måte å fremme et mer kvalitetsorientert finansieringssystem, er å skjelne tydeligere mellom institusjonsakkrediterte private høgskoler/vitenskapelige høgskoler, og private høgskoler med akkrediterte studieprogram/emner.

Infrastruktur

DH mener også at det må etableres en form for tilskudd til infrastruktur, enten i form av en fremtidig komponent i basis/langsiktig strategisk tildeling, eller som en separat ordning til private høgskoler. Det bør fortsatt være slik at de enkelte institusjoners ledelse tar ansvar for helheten og gjør nødvendige avveininger, også når det gjelder behov for nye lokaler. En kan imidlertid sikre en mer rettferdig finansiering av infrastruktur ved å normere en del av basisen/langsiktig strategisk tildeling etter antall studenter, plass til studenter, forskere, m.m.

Redusert basis og økt avhengighet av produksjon som konsekvens av innføringen av nytt finansieringssystem

Ekspertgruppen foreslår at institusjonene i innføringsåret får presentert et budsjett basert på beregninger med utgangspunkt i dagens finansieringssystem, hvor justeringer mellom de ulike komponentene kalibreres mot basiskomponenten/langsiktig strategisk tildeling. For institusjoner som DH, som er tilpasset det nye finansieringssystemet, vil statstilskuddet fra resultatelementene øke og basisen bli tilsvarende mindre. Det innebærer at DH får økt avhengighet av produksjon som konsekvens. Med utgangspunkt i målet om en dreining bort fra produksjon og mot kvalitet, stiller vi spørsmål ved om det er en heldig og ønskelig utvikling.

Avtaler

DH finner forslaget om en avtalemekanisme med sikte på konkretisering av mer målrettede forventninger til den enkelte utdanningsinstitusjon om utvikling av kvalitet, samvirke med arbeids- og samfunnsliv og utvikling av institusjonell profil, interessant.

DH støtter som sagt målet om å finne virkemidler som kan forskyve finansieringssystemet fra kvantitets- og produksjonsorientering til kvalitetsorientering. Vi ser også at systemet ikke bare kan være regelstyrt, men også må ha elementer av politisk prioritering og styring på bakgrunn av nasjonale behov.

Samtidig må forutsetningen være at den enkelte institusjons forutsigbarhet og autonomi ikke blir utilbørlig svekket, at avtalene i størst mulig grad er basert på åpne og objektive kriterier, og at man unngår at forvaltningen og oppfølgingen av virkemidlet medfører ytterligere byråkratisering og bruk av store ressurser. Vi ser også faren for at NOKUT kan få en vanskelig og uheldig rolle, dersom dette organet både skal drive tilsyn, gi råd og bidra i styringen av institusjonene. DH mener det er avgjørende at NOKUT opprettholder sitt autonome omdømme i sektoren.

DH forstår rapporten fra Ekspertgruppen dithen at forslaget er at virkemidlet bare skal gjelde for statlige institusjoner, men ber om at dette avklares.

Studiepoeng

DH mener forslaget om at studiepoenginsentivet svekkes noe, er godt. Dette vil motvirke tendensen til å ta opp studenter «på marginalen» og kan slik være et kvalitetsfremmende tiltak.

Kandidater

DH støtter forslaget om at uteksaminerte kandidater blir innført som ny indikator. Dette virkemidlet er med på å dreie finansieringssystemet i retning kvalitetsorientering. Det vil fungere som et insitament for bedre oppfølging av studentene og høynet oppmerksomhet på gjennomføring. Det vil også virke som et insitament for tydeliggjøring av studieløp og yrkesveier. DH anbefaler at virkemidlet følges opp og suppleres gjennom omgjøring av lån i Lånekassen til stipend.

Det bør imidlertid vurderes om uttellingen på 10 000 kr til bachelorkandidater og 30 000 kr til masterkandidater vil få konsekvenser som er heldige og ønskede. Videreutdanninger gir for eksempel viktige bidrag til kompetanse til samfunnet, bl.a. innenfor helse- og sosialtjenester, som da vil bli nedprioritert.

Kategorier i studiepoengindikatoren

Færre kategorier og en grovere fordeling av studiepoengindikatoren vil føre til at utdanninger med ulik ressursbruk vil motta det samme beløpet per produserte studiepoeng og per uteksaminerte kandidat. Det betyr at ressurskrevende utdanninger, med en høy andel praksis, vil gi lavere inntekter per produserte studiepoeng og at utdanninger innenfor sentrale fagområder i helse- og skolesektorene får svekket finansiering. Det kan igjen føre til en uheldig dreining mot å opprette flere studieplasser innenfor utdanninger med relativt sett lavere ressursbruk. Vi stiller spørsmål ved om dette vil være en heldig utvikling.

Publisering

Det eneste insentivet som foreslås med lukket ramme, gjelder resultatbasert komponent for publisering. DH mener det bør arbeides for å gi åpen ramme også her. Det vil gi bedre forutsigbarhet og hindre at virkemidlet noen ganger kan virke som et omvendt insentiv. DH støtter at sampublisering bør gis høyere uttelling enn i dagens system. Vi ser samtidig at det er utfordrende å lage en god modell for dette, og at det er ulike tradisjoner i ulike fagfelt. Det bør arbeides videre med en enklere modell enn den som er foreslått av Ekspertgruppen, der også de uheldige sidene ved den foreslåtte modellen som er kommet fram, søkes unngått. For eksempel bør man vurdere hvordan modellen skal håndtere mange samforfattere fra samme forskningsgruppe eller institusjon.

Vennlig hilsen

Ingunn Moser
Rektor

Ståle Søybye
Administrasjons- og økonomisjef